

VOL. No. 03

ISSUE No. 7 JULY 2017

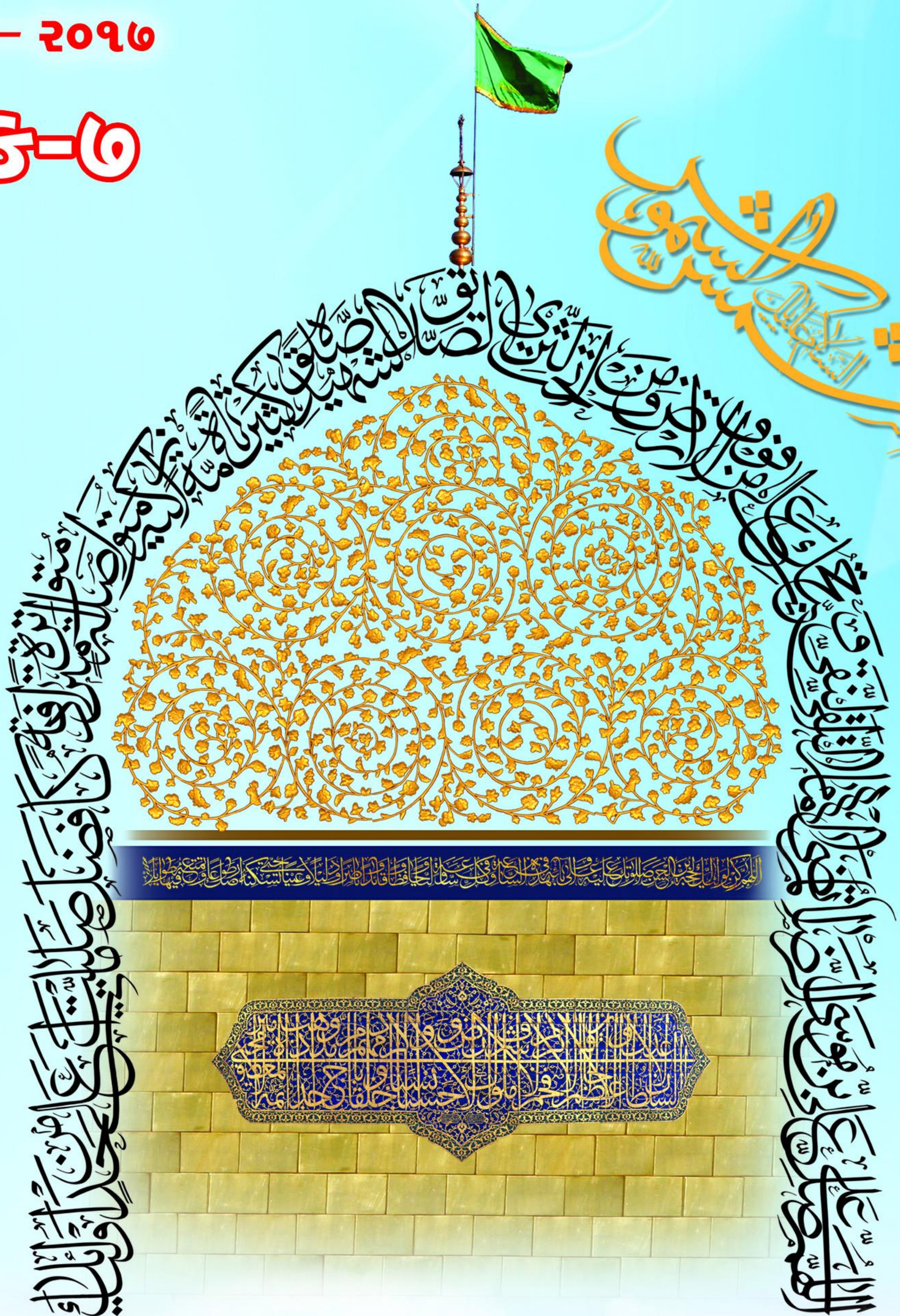
PRICE 30/-

ભાળકો અને નવચુવાનો માટે

મિલકાદ, હિજરી સન ૧૪૩૮

જુલાઈ - ૨૦૧૭

અંક-૭

બઈસ્મેહી સુબ્હાનહૂ તઆલા

વહાલા બાળકો !

અસ્સલામો અલયકુમ !

આ “હાદી માસિક”ની નવ વરસની સફર પૂરી થવાની તૈયારીમાં છે તેમાં પરવરદિગારે આલમની દયા-કૃપા અને હઝરતે માઅસૂમીન (અ.સ.)ની પણ કૃપાદ્રષ્ટિ સામેલ રહી છે; નહીં તો અદ્રશ્ય સહાયતા વગર આ કાર્ય શક્ય જ નહોતું અને સાથે અસંખ્ય મોઅમેનીનના સહકારે આ કાર્યને આસાન કરી દીધું. ઘણાં મોઅમેનીન ભાઈઓએ અમને પ્રોત્સાહિત કર્યા, સભ્યો બનાવ્યાં, આર્થિક સહાયતા કરી - અમે એ તમામ લોકોના હૃદયપૂર્વક આભારી છીએ.

વહાલા બાળકો! દિવસો - માસ - વરસ કેટલા ઝડપથી પસાર થઈ જાય છે કે આપણને તેનો ખ્યાલ પણ આવતો નથી અને સમય પસાર થઈ જાય છે. આપણે પોતાના સમયનો શ્રેષ્ઠતમ ઉપયોગ કરવો જ જોઈએ કેમકે પસાર થઈ ગએલો સમય કદી પાછો મળતો નથી.

વહાલા બાળકો! આ માસમાં ઈમામતના સિલસિલાની આઠમી કડીની વિલાદત અને શહાદત બંને છે. આપણે વિલાદતની ખુશાલીમાં ખુશીની મહેફીલ અને શહાદતના શોકમાં અઝાદારીની મજલિસમાં જવાનું ભૂલવું જોઈએ નહીં.

ઋતુમાં પણ ફેરફારો થઈ રહ્યાં છે. ઋતુમાં ફેરફારો આરોગ્યની દ્રષ્ટિએ ઘણાં મહત્વના હોય છે, તેથી ઋતુના આ ફેરફારોમાં આપણે દરેક પ્રકારે સુરક્ષાની વ્યવસ્થા કરવી જરૂરી છે.

તમે જે રીતે વિતેલાં વરસોમાં અમારી સહાયતા કરી છે તે રીતે જ આગળ પણ પેઈન્ટીંગ - પત્રો - પોતાના રિઝલ્ટ અને ફોટા મોકલીને અમારી સહાયતા કરવાનો સિલસિલો ચાલુ જ રાખજો.

અને મોઅમેનીનથી ગુઝારિશ છે કે તેઓ પણ આ દીની કાર્ય આગળ વધારવામાં પૂરેપૂરી સહાયતા ચાલુ રાખે. (અજરોકુમ અલલ્લાહ)

વસ્સલામ

ઝેરે સરપરસ્તી હઝરતો હુજજત

અરવાહોના ફિદાહ, અજજલલ્લાહો તઆલા ફરજહુશરીફ

મહુમ જનાબ મૌલાના આબીદ હુસૈન રીઝવી

સાહેબની યાદમાં

મુખ્ય તંત્રી :

સૈયદ મોહમ્મદ રેઝા રિઝવી ગરવી

કાર્યવાહક તંત્રી :

સૈયદ મોહમ્મદ અફ્ઝર

સૈયદ આબીદ હુસૈન એ રિઝવી 7383560072

સહાયકો :

અહમદ રેઝા મુરારહ

તાલીમ રેઝા અજમેરી

એહસાન અલી રિઝવી

અનુવાદક :

સૈયદ મોહમ્મદ ફાઝિલ બુખારી આઈ. એ. એસ (નિવૃત્ત)

શુષોભન :

Web Graphics મોહમ્મદ તાહીર

9898937633 E-mail: smtahir202@gmail.com

ટુરીંગ એજન્ટ :

સૈયદ મીસમ મેહદી રિઝવી 9510344219

“હાદી” માસિકના મેમ્બર બનવા માટે સંપર્ક કરો:

અમદાવાદ: (૧) શબ્બીર ભાઈ નુરાની, ફોન: ૯૩૭૬૧૬૮૩૦૬
 (૨) મૌલાના ઝફરુલ હસન, ફોન: ૯૩૨૭૫૩૬૬૩૮
 (૩) ઝાકીર ભાઈ મોમીન, ફોન: ૯૩૨૭૦૪૧૩૧૪

ભાવનગર: મુસ્તાકભાઈ વિરાણી, ફોન: ૯૮૨૪૫૩૮૧૧૪

મહુવા: મહેદીરઝા એમ. બંભોરા, ફોન: ૯૮૨૪૩૨૭૨૨૭

કાણોદર: નૌશાદભાઈ, જાફરી ચેનલ, ફોન: ૯૮૮૮૭૭૩૬૧૧

મેતા: મોહસીનભાઈ કડીવાલ, ફોન: ૯૮૮૮૩૬૮૦૮૮

ભરૂચ: મુશ્તાકઅલી પાનવાલા, ફોન: ૯૮૨૪૨૪૩૦૫૧

ઘોળકા: કમરઅલી મોમીન

અંજાર: રફીકભાઈ ખોજા, ફોન: ૯૮૨૫૩૧૮૬૨૧

રૂસ્તમપૂરા: સૈયદ આશીક હુસૈન, ફોન: ૯૮૨૪૧૧૮૩૭૨

રાજૂલા: મૌલાના હસન મહેદી, ફોન: ૯૮૦૪૧૪૬૧૧૦

સેલવાસા: ગુલામ અબ્બાસભાઈ દેવજાણી, ફોન: ૯૮૨૫૮૮૮૮૭૮

સિહોર: હસનઅલી વજીરઅલી વસાયા, ફોન: ૯૮૭૮૮૬૮૮૬૮

કચ્છ: મુશ્તાક હુસૈન અબ્દુલ હુસૈન માસ્ટર, ફોન: ૯૮૨૪૨૧૬૪૭૦

ડેડીયાપાડા: રિઝવાન હુસૈન અમીરઅલી રાજાણી, ફોન: ૯૪૨૭૧૭૫૨૩૧

ખાસ નોંધ: સભ્ય તથા એજન્ટ મિત્રોને નમ્ર અરજ છે કે જેનું અગાઉનું લવાજમ બાકી છે તે અને નવા વર્ષનું લવાજમ મોકલી આપવા વિનંતી.

વિગતો માટે સંપર્ક :

(રહ.)

હૌઝએ ઈલમીયહ ઈમામ ખુમૈની ગોલ્ડન પાર્ક, વટ્ટા, અમદાવાદ, ગુજરાત, ભારત

E-mail: hadimasik@yahoo.com Website: www.hadikids.org

PHONE NO: 079-25892786, 94266 78614, 70969 21472, 97247 37865

વાર્ષિક લવાજમ: રૂપિયા ૩૦૦/-

ઈમામ રિઝા અ.સ.

ઈમામ રિઝા અ.સ.

ઝિલકાઅદનો મહીનો એ મહીનો છે કે જેમાં ઈમામ રિઝા અ.સ.નો મુબારક જન્મ થયો છે. આપ અ.સ.નો જન્મ આ મહીનાની ૧૧મી તારીખે ૧૪૮ સન હિજરીમાં મહીનામાં થયો હતો. આપના પુણ્યશાળી પિતાનું નામ મૂસા ઇબ્ને જાઅફર અ.સ. અને આદરણીય માતાનું નામ હમરત ઉમ્મુલ બનીન અથવા તકત્તુમ અથવા નજમા હતું. ઇતિહાસના પુસ્તકોમાં આ ત્રણે નામોનો ઉલ્લેખ છે. આપ અ.સ.ની માતા એક અત્યંત ઉચ્ચ દરજ્જાની (બાફઝીલત) સન્નારી હતાં. આપ અ.સ.ની માતા વિશે ઈમામ રિઝા અ.સ.ની દાદી હમરત હમીદા ખાતૂને કહ્યું છે કે: “મેં રસૂલે ખુદા સ.અ.વ.ને સપનામાં જોયાં હતાં અને આપ હમરત સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું કે હે હમીદા! આ નજમા તમારા પુત્ર મૂસા અ.સ. માટે છે કે નજુકના ભવિષ્યમાં તેના ખોળામાં પૃથ્વીવાસીઓમાં સર્વશ્રેષ્ઠ હોય તેવો સંતાન આવશે.” તે પછી જનાબ હમીદા ખાતૂન ફરમાવે છે કે: “મેં નજમાને મૂસા ઇબ્ને જાઅફર અ.સ.ને બક્ષિસમાં આપી દીધી અને જ્યારે (ઈમામ) રિઝા અ.સ.નો જન્મ થયો ત્યારે નજમા ખાતૂનનું નામ “તાહિરા” રાખવામાં આવ્યું.” (બિહારુલ અનવાર, ભાગ ૭, પાન નં ૪૭)

ઇમામ રિઝા અ.સ.ની વિલાદત પછી આપ અ.સ.ની અનેક ફઝીલતો અને ગુણો પ્રકાશમાં આવ્યાં હતાં અને તેને કારણે આપ અ.સ.ને અનેક વિશિષ્ટ નામો (લકબો)થી યાદ કરવામાં આવે છે. દા.ત. સિરાજુલ્લાહ (પરવરદિગારના દીપક), નુરુલ-હુદા (હિદાયત અને માર્ગદર્શનના પ્રકાશ), કુર્તુલ મોઅમેનીન (મોઅમેનીનની આંખની ઠંડક), રિઝા (ખુદાની ઇચ્છાને આધિન-ખુદાની ઇચ્છા પ્રમાણે રાજી રહેનાર), ફાઝિલ (બીજાઓને બખ્શિશ આપનાર), સાબિર (ઘીરજ રાખનાર-સબર કરવાવાળો), વફી (વફાદાર), સદીક (આત્મીય મિત્ર).

તેવી જ રીતે નબીયે અકરમ સ.અ.વ.એ આપ અ.સ.ને “આલિમે આલે મુહમ્મદ સ.અ.વ.”ના ખિતાબથી નવાઝ્યાં છે. આપ અ.સ.ની વિદ્વતા અંગે ઇબ્રાહીમ ઇબ્ને અબ્બાસ નામના વ્યક્તિએ કહ્યું છે કે: “મેં ક્યારેય એવું નથી જોયું કે ઇમામ રિઝા અ.સ.ને કોઈએ કોઈ પ્રશ્ન પુછ્યો હોય અને આપ અ.સ. તે બાબતે કંઈ જાણતા ન હોય અને આપ અ.સ.ના યુગમાં આપ અ.સ.થી મોટો કોઈ વિદ્વાન નહોતો. આપ અ.સ.નો સમકાલિન ખલીફા મામૂન હંમેશા જાત-જાતના પ્રશ્નો પૂછીને આપ અ.સ.ની પરીક્ષા લેતો હતો. આપ અ.સ. તે બધાંના જવાબો આપતાં હતાં અને આપ અ.સ.ના જવાબો પણ કુરઆનની આયતો થકી જ

રહેતાં હતાં. આપ અ.સ. ત્રણ દિવસમાં કુરઆન (નું પઠન) પૂર્ણ કરતાં હતાં અને ફરમાવતાં હતાં કે હું ઇચ્છુ તો ત્રણ દિવસથી ઓછા સમયમાં પણ કુરઆન (નું પઠન) પૂર્ણ કરી શકું છું પરંતુ હું દરેક આયતની બાબતે ચિંતન કરતો રહું છું; આ આયત ક્યારે અને કઈ બાબતે નાઝિલ થએલી છે તેથી કુરઆન (નો પાઠ) પૂર્ણ કરતાં મને ત્રણ દિવસ થઈ જાય છે.” (બિહારુલ અનવાર, ભાગ ૪૮, પાન નં ૯૦)

ઇમામ રિઝા અ.સ. અનેક ફઝીલતો અને વિશિષ્ટતાઓ ધરાવતાં હતાં તેમ છતાં આ જગતનો ચાહક અને તકનો અનુચિત લાભ લેવામાં પાવરધા ખલીફા મામૂને આપ અ.સ.ને પોતાનો ઉત્તરાધિકારી નીમવાનો ઇરાદો જાહેર કર્યો અને આપ અ.સ.એ આ પ્રસ્તાવ ન સ્વીકારતાં આપ અ.સ.ને મારી નાંખવાની ધમકીઓ પણ આપવા લાગ્યો. ઇમામ અ.સ.એ ફરમાવ્યું: “મને ખુદાએ એવી આજ્ઞા આપી છે કે હું પોતાની જાતેજ પોતાને સંકટમાં નાંખવાનું કારણ ન બનું. તેથી જો તું મને વિવશ કરે છે તો હું એ શરતે તારો પ્રસ્તાવ સ્વીકારું છું કે શાસનની કોઈ પણ બાબતમાં દા.ત. કોઈને પદભ્રષ્ટ કરવો, કોઈની નીમણૂંક કરવી વિગેરેમાં હું ક્યારેય પોતાને સંડોવીશ નહીં. હા! હું માત્ર સલાહ આપી શકું છું.” (બિહારુલ અનવાર, ભાગ ૪૯, પાન નં ૧૨૮)

આ શરતે સને ૨૦૧ હિજરીમાં આપ અ.સ.ને મામૂનના ઉત્તરાધિકારી નિયુક્ત કરવામાં આવ્યાં અને તે પછી પણ ઇમામ અ.સ.એ પોતાના ઇમામતના કર્તવ્યો નિભાવવાનું ચાલુ જ રાખ્યું અને ખુદાવન્દે આલમની દયા-ફૂપાથી વિવિધ ધર્મોના વિદ્વાનો અને આમ જનતામાં દરરોજ આપ અ.સ.ની મહાનતા છતી થતી રહી. તેનાથી ભયભીત થઈને મામૂને આપ અ.સ.ને વતનથી દૂર-પરદેશમાં મેર આપીને રાહીદ કરી દીધાં. આપ અ.સ.ને મશહદે મુકદ્દસમાં દફન કરવામાં આવ્યાં જ્યાં આજે એક ભવ્ય રોઝો નિર્માણ થએલ છે અને સમગ્ર જગતના શીઆઓ અને અહલેબૈત અ.સ.ના ચાહકો માટે દિવ્ય પ્રકાશનું એક કેન્દ્ર છે અને યાત્રાળુઓ જ્યાંથી હજારો બરકતો પ્રાપ્ત કરે છે.

અંબિયાઓના વૃત્તાંત

હઝરત લૂત અ.સ. અને અત્યંત દુષ્ટ કોમ (લોકો)

બીજો હમો

એવી કોમ જેમાં સ્ત્રી સુચરિત્રતા એ દોષ ગણાતો હોય:-

હઝરત લૂત અ.સ.ની કોમના લોકો જેઓ અભિમાન અને કામવાસનાની મદિરા પીને ભાન ભૂલી બેઠાં હતાં તેઓ અલ્લાહ તરફથી આવેલાં આ માર્ગદર્શકની શિખામણોને અંતરના ઉંડાણમાં ઉતારવાને અને પોતાને (ચરિત્રહીનતાના) કાદવમાંથી બહાર કાઢવાને બદલે તેમનો સામનો કરવા તૈયાર થઈ ગયાં અને કહેવા લાગ્યાં: “હે લૂત (અ.સ.)! તમે ઘણું સાંભળાવી દીધું હવે શાંત રહો. જો તમે તમારી આ પ્રવૃત્તિને તજી નહીં દો તો અમારે તમને શહેરથી બહાર કાઢી મુકવા પડશે.” (સૂરએ શોઅરા, આયત ૧૬૭) તમારી વાતો અમારા આરામમાં બાધા બની રહી છે. અને આવી વાતો સાંભળવા અમો લેશમાત્ર પણ તૈયાર નથી. જો તમો આ પ્રવૃત્તિ છોડી નહીં દો તો અમે તમને કોઈ સખત સજા દઈશું જે આ શહેરમાંથી બહાર કાઢી મુકવાથી ઓછી તો નહીં જ હોય.”

કુરઆને મજીદમાં એક અન્ય સ્થળે છે કે તે લોકોએ પોતાની ધમકીઓ પર અમલ કરીને પણ બતાવ્યું અને લૂત અ.સ.ના કુટુંબીજનોને શહેરમાંથી કાઢી મુક્યાં. કેમકે તેઓ પવિત્ર લોકો છે કે જેઓ ગુનાહ નથી કરતાં, સત્યના માર્ગથી વિચલિત થએલાં અને ગુનાહોમાં લિપ્ત થઈ ગએલાં લોકોની હિંમત એટલી વધી ગઈ કે પવિત્રતા અને ઈશ્વરપરાયણતા (તકવા)ને તેઓ એક દોષ ગણવા લાગ્યાં અને અપવિત્રતા અને ગુનાહોને ગર્વ લેવા જેવા કાર્યો. આ બાબત કોઈ પણ સમાજ માટે તેના પતન અને નષ્ટ થવાની નિશાની હોય છે. આના ઉપરથી પ્રતિત થાય છે કે તે વ્યભિચારી અને દુરાચારી લોકોએ એવા પવિત્ર અને સંત લોકોને પહેલાં પણ શહેરમાંથી બહાર કાઢી મુક્યાં હતાં કે જેઓ તેમને તેમના આવા દુરાચારી કૃત્યોથી અટકાવતાં હતાં અને શિખામણો આપતાં હતાં, તેથી તેમણે હઝરત લૂત અ.સ.ને પણ આ જ ધમકી આપી કે જો તમે પોતાના આ (અલ્લાહની આજ્ઞાઓના) પ્રચાર-પ્રસારના કાર્યને ચાલુ જ રાખશો તો તમારે પણ એનું એવું જ પરિણામ ભોગવવું પડશે.

કુરઆન શરીફના અર્થઘટનના કેટલાંક પુસ્તકો (તફસીરો)માં આ બાબતને સવિસ્તાર રીતે નોંધવામાં આવી છે કે આ લોકો પવિત્ર ચરિત્ર ધરાવતાં લોકોને અત્યંત અપમાનિત કરીને પોતાના શહેર અને પોતાના પ્રદેશમાંથી કાઢી મુકતાં હતાં અને કારણ આપતાં કે: “આતો ઘણાં પવિત્ર ચારિત્રવાળા લોકો છે કે જેઓ અમારી સાથે બંધ બેસતાં (ભળી જાય તેવા) નથી.”

આ એક એવું કારણ હતું કે જે તેમની વૈચારિક અઘમતા અને ચારિત્રની પડતી દર્શાવે છે. હા! પાપીઓ સમક્ષ અને ગુનાહોથી ભરેલા વાતાવરણમાં પવિત્રતા એ એક મોટો અપરાધ હોય છે અને દોષ ગણાય છે. જનાબે યુસુફ અ.સ. જેવા સદ્ચારિત્રવાન યુવાનને તેના સદ્ચારિત્રના ગુનાને કારણે કેદમાં

નાખી દેવામાં આવે છે અને ઝુલૈખાઓ પોતાના સમાજમાં સ્વતંત્ર અને અત્યંત મોભાદાર સ્થાન ધરાવતી હતી અને લૂત અ.સ.ની જાતિના લોકો પોતપોતાના ઘરોમાં આરામ અને સુખચેનથી રહેતાં હોય છે.

અહિયાં કુરઆન મજીદનું એ દ્રષ્ટાંત સ્પષ્ટ થઈ જાય છે કે જેમાં આવા માર્ગ ભૂલેલાં લોકો માટે કહેવામાં આવ્યું છે કે: “અમો તેમના (આવા દુષ્ટ કાર્યો અને દુરાચારને કારણે) મનના દ્વાર બંધ કરી દઈએ છીએ અને તેમની આંખો ઉપર પડદા નાંખી દઈએ છીએ અને તેમના કાન બહેરા થઈ જાય છે.” એક શક્યતા એવી પણ છે કે તેઓ ગુનાહોમાં એટલી હદ સુધી ઊંડા ઉતરી ગયાં હતાં કે તેઓ હઝરત લૂત અ.સ.ના કુટુંબીજનોની મજાક ઉડાડતાં હતાં કે તેઓ આપણને અપવિત્ર સમજે છે અને પોતે જાણે મહાન સદ્ચારિત્રવાન હોય તેવું દેખાડે છે. આ કેવી મજાક છે.

આ આશ્ચર્યજનક ન કહેવાય તો બીજું શું કહી શકાય કે નિર્લજજતા અને હીનતાના કાર્યોમાં એટલી હદે લિપ્ત થઈ જવાના કારણે માણસની સમજ શક્તિ જ એકદમ બદલાઈ જાય. આ તો એ ચમારના દ્રષ્ટાંતની જેમ છે કે જે (ચામડાની) દુર્ગંધથી એટલી હદે ટેવાઈ ગયો હતો કે તે એક વખત અત્તર વેચનારાઓના બજારમાંથી પસાર થયો તો તે અત્તરની અજાણી ગંધને કારણે બેભાન થઈ ગયો. લોકો તેને વૈદ્યની પાસે લઈ ગયાં ત્યારે વૈદ્યે તે વ્યક્તિને ફરી ચમારોની વસ્તીમાં લઈ જવાની સલાહ આપી અને તેના ઉપર અમલ કરવામાં આવ્યો તો થોડીવારમાં તે ભાનમાં આવી ગયો અને મરતાં-મરતાં બચી ગયો. ખરેખર આ આવી પરિસ્થિતિ માટે એક તદ્દન બંધ-બેસતું દ્રષ્ટાંત છે.

૩૦ વરસ સુધીના પ્રયત્નો:-

જનાબે લૂત અ.સ.એ પોતાની જાતિના લોકોમાં ૩૦ વરસ સુધી અલ્લાહની

આજ્ઞાઓના પ્રચાર-પ્રસારનું કાર્ય કર્યું પરંતુ તેમના કુટુંબીજનો સિવાય (તેમાં પણ તેમના એક પત્નિનો સમાવેશ નથી થતો કે તે પણ આ નાસ્તિકો-વિધર્મીઓના સિધ્ધાંતોમાં શ્રદ્ધા ધરાવતી થઈ ગઈ હતી.) અન્ય કોઈએ આપની વાતો સ્વીકારી નહીં અને ઈમાન લાવ્યાં નહીં તેમ છતાંયે હઝરત લૂત અ.સ. એ તેમની ધમકીઓને ગણકાર્યા વગર અલ્લાહની આજ્ઞાઓના પ્રચાર-પ્રસારનું કાર્ય ચાલુ જ રાખ્યું અને કહ્યું: “હું તમારા આવા કૃત્યોનો શત્રુ (વિરાધી) છું અને મારો વિરોધ ચાલુ જ રાખીશ. તમે મારું જે બગાડી શકતાં હોવ તે બગાડી લો (તમારાથી થાય તે કરી લો) અલ્લાહના કાજે અને બુરાઈઓ વિરુદ્ધના મારા ધર્મયુધ્ધમાં તમારી આવી ધમકીઓને હું લેશમાત્ર પણ ગણકારતો નથી.” (સૂરએ શોઅરા, આયત ૧૬૮)

આટલે સુધી કે આ વિરોધમાં કેટલાંક લોકો પણ જનાબે લૂત અ.સ.ના પક્ષે આવી ગયાં હતાં. પરંતુ આ નિરંકૂશ કોમે છેવટે આપને વતનમાંથી કાઢી જ મુક્યાં. એક મુદ્દો ખાસ લક્ષમાં લેવા જેવો છે કે જનાબે લૂત અ.સ.એ ફરમાવ્યું છે કે: “હું તમારા આવા કૃત્યોનો શત્રુ (વિરાધી) છું” એટલે કે મને તમારાથી કોઈ દુશ્મની નથી પરંતુ હું તમારા નિર્લજ્જ કાર્યોને ધિક્કારું છું. જો તમો આ નિર્લજ્જ કાર્યોને તજી દો તો તમો મારા પાકા મિત્રો થઈ જશો. આવી રીતે જનાબે લૂત અ.સ.ની કર્તવ્ય પરાયણતાનો અંતિમ તબક્કો આવી ગયો. એટલે કે એ ક્ષણ આવી ગઈ કે જનાબ લૂત અ.સ. પોતે અને જે લોકો ઈમાન લઈ આવ્યાં હતાં તેમને પણ ગુનાહોથી લિપ્ત આ પ્રદેશમાંથી બહાર કાઢી જાય જેથી કરીને એક ભયંકર અઝાબ આ નિર્લજ્જ કોમને પોતાના સંકંજામાં લઈ લે. હઝરત લૂત અ.સ.એ અલ્લાહની બારગાહમાં દુઆ ગુજારી કે: “હે મારા પરવરદિગાર! આ લોકો જે કંઈ કરે છે તેનાથી (એટલે કે તેના અઝાબથી) મને અને મારા ઘરવાળાને બચાવી લે.” (સૂરએ શોઅરા, આયત ૧૬૯)

ઈમામ રિઝા અ.સ.ની ઝિયારતનું મહત્વ

આપ અ.સ.ની ઝિયારત વિષે અનેક રિવાયતો છે તે પૈકી એકમાં ઈમામ રિઝા અ.સ.એ ફરમાવ્યું છે કે: “મારી કબરના ઝાએરીન (દર્શન માટે આવનારા લોકો) તે આદરણીય સમૂહ પૈકીના છે કે જેઓ કયામતના દિવસે ખુદાવન્દે આલમ સમક્ષ હાજર થશે અને તે પૈકી કોઈ પણ મોમિન એવો નહીં હોય કે જેણે મારી ઝિયારત કરી હોય અને તેના ચહેરા ઉપર પાણી પડ્યું હોય તે સંજોગોમાં ખુદાવન્દે આલમ તેના માટે દોઝખની આગ હરામ કરી દેશે.” (ઉયૂને અખબારિર-રિઝા, ભાગ ૨, પાન નં ૨૪૮)

અર્થમ્મએ તાહેરીન અ.સ.ની ઝિયારત કરવી તેમના સઘળા ચાહકોના અધિકાર પૈકી એક

અધિકાર છે જેના માટે ખાસ ભલામણ કરવામાં આવી છે અને ઈમામ હુસૈન અ.સ.ની જેમ જ ઈમામ રિઝા અ.સ.ની ઝિયારત માટે ખાસ ભલામણો વર્ણવવામાં આવી છે જેમકે ઈમામ હુસૈન અ.સ.ની ઝિયારત માટે કહેવામાં આવ્યું છે કે કરબલાના ઝાએરીનના ચહેરા ઉપર જે ધૂળ માટી પડે છે તે પવિત્ર છે અને ખુદાવન્દે આલમ તરફથી આવા ચહેરાઓ (આવી વ્યક્તિઓ) ઉપર ઘણી જ દયા-કૃપા થશે તેવી જ રીતે ઉપરોક્ત રિવાયતમાં ઈમામ રિઝા અ.સ.ના ઝાએરીન માટે કહેવામાં આવ્યું છે કે જે ચહેરા ઉપર આપની ઝિયારતના માર્ગમાં પાણી પડશે તે ચહેરો (તે વ્યક્તિ) દોઝખની અગ્નિથી સુરક્ષિત થઈ જશે.

(ચહેરા ઉપર પાણી પડવાનો અર્થ એવો થઈ શકે છે કે જિયારત માટે તૈયાર થતી વખતે ગુસ્સા અથવા વઝૂનું પાણી ચહેરા ઉપર નાંખવામાં આવે અથવા જિયારત વખતે ચહેરા ઉપર અશ્રુઓ વહેવા લાગે - આમ દરેક રીતે સવાબ યાને ફઝિલત જ છે.)

ખુદાના પ્રિય બંદાઓ (મિત્રો)ની જિયારત કરવી તે એ પવિત્ર આત્માઓ સાથેના પ્રેમભાવની નિશાની છે. મનુષ્યજાતિ માટે ખુદાના દીનની મશાલ પ્રગટાવનાર, ખુદાના આ નિખાલસ બંદાઓની જિયારત કરવી તે તેમની સાથેનો પ્રેમભાવ રાખવા અને મિત્રતા કેળવવાનું પ્રતિક

છે. આજે ખુરાસાન એક આધ્યાત્મિક પ્રદેશ છે અને દર વરસે લાખો લોકો પતંગિયાઓની જેમ આપ અ.સ.ના પવિત્ર અને દિવ્ય પ્રકાશિત ઝરીહની પ્રદિક્ષણ કરે છે, પોતાના પ્રેમભાવને પ્રગટ કરે છે અને પોતાના મરોરથ પ્રાપ્ત કરે છે.

જે લોકો ઈમામ રિઝા અ.સ.ની જિયારત માટે ન જઈ શકતાં હોય તેમણે પણ ઓછું લાવવાની (નિરાશ થવાની) જરૂર નથી અને ઈમામ રિઝા અ.સ.ની એક બીજી હદીસને લક્ષમાં રાખવી જોઈએ જેમાં આપ અ.સ.એ ફરમાવ્યું છે કે: “જે વ્યક્તિ અમારી જિયારત ન કરી શકતો હોય તેણે અમારા નેક મિત્રો અને ચાહકોની જિયારત કરવી જોઈએ તેથી અમારી જિયારતનો સવાબ (ફળ) તેને મળશે.” (મુસ્નદે ઈમામ રિઝા અ.સ., ભાગ ૨, પાન નં ૨૫૪)

લોકોનો આભાર માનવો

ઈમામ રિઝા અ.સ.એ ફરમાવ્યું છે કે:

“મન લમ યશકોરિલ-મુન્ઈમે મિનલ-મખ્લૂકીન, લમ યશકુરિલ્લાહ અઝઝા-વ-જલ્લ.” અર્થાત: “જે વ્યક્તિ ખુદાના બંદાઓનો આભાર માનતો નથી (એ જાણે એવું છે કે) તેણે ખુદાનો પણ આભાર માન્યો નથી.” (ઉયુનુલ અખબારિર-રિઝા અ.સ., ભાગ ૨, પાન નં ૨૭)

ખુદાવન્દે આલમ પોતે આભાર માને છે અને આભાર માનનાર બંદાઓને ચાહે છે તેવી જ રીતે ખુદાની દયા-કૃપા (નેઅમતો)નો (ખુદાની બારગાહમાં) આભાર માનવો તે ખુદાની દયા-કૃપામાં વૃદ્ધિ કરે છે અને આભારદર્શન એવું કાર્ય છે કે જેને કારણે લોકો સદ્કાર્યો કરવા પ્રત્યે આકર્ષાય છે. તેથી હદીસમાં છે કે:

“લોકોનો આભાર માનવો તે આ સૃષ્ટીના સર્જકનો આભાર માનવા સમાન છે અને સવાબને પાત્ર છે. આ સઘળી નેઅમતો ખુદા તરફથી જ છે તેમ છતાં પણ અને સઘળી પ્રશંસા તેના માટે જ છે અને તે જ આભાર માનવાને પાત્ર છે.”

ફારસી ભાષાના કવિ જનાબ સાઅદી કહે છે કે:

“દાનવીરતા (સખાવત) અને શિષ્ટાચાર એ છે કે તમે કોઈનામાં ભલમનસાઈ અને સદાચાર જુઓ તો તેના આભારદર્શન અને વિનમ્રતાને પોતાના માટે અનિવાર્ય સમજો અને તેનો યોગ્ય બદલો તેને આપો અને તેને યથાયોગ્ય મહત્વ આપો.” (ચકીદઈ અંદેશહા, ભાગ ૨, પાન નં ૨૦૬)

આ એક એવી બાબત છે કે માઅસૂમીન અ.સ.ના પ્રશિક્ષણમાં તેની ખૂબ તાકીદ કરવામાં આવી છે. દા.ત. ઈમામ સજ્જાદ અ.સ. એ ફરમાવ્યું છે કે: “જેણે તમારી સાથે સદવર્તન કર્યું છે-ઉપકાર કર્યો છે તેનું ન્યુનતમ વળતર એ છે કે (તમે) એના પ્રત્યે આભારપ્રદર્શન કરો, તેના સદકાર્યો અને ઉપકારને યાદ કરતાં રહો અને સારા મનથી-નિખાલસ ભાવે તેની ભલાઈ માટે દુઆ કરતાં રહો.” (મીઝાનુલ હિકમત, હદીસ નં ૮૬૩૩)

આવી રીતે લોકો પ્રત્યે આભાર પ્રગટ કરવાથી ઉપકાર કરનારને સદ્કાર્યો કરવાની બાબતે મનની શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે. તેનાથી વિપરિત જો ઉપકાર કરનાર પ્રત્યે આભાર પ્રગટ કરવામાં ન આવે તો તેનાથી ઉપકાર કરનાર નિરાશ થઈ જાય છે અને તેનું મનોબળ નબળું પડી જાય છે અને પરિણામે તેની ઉપકાર કરવાની વૃત્તિ ક્ષીણ થતી જાય છે.

કુરઆન સાથે બે મિનિટ અલ્લાહને ઓળખનાર માનવ પ્રકૃતિ

કુરઆને કરીમમાં મનુષ્ય વિશે ઈશાદિ થએલ છે કે મનુષ્ય પોતાની પ્રકૃતિથી જ અલ્લાહને ઓળખે છે અને અલ્લાહ પ્રત્યે પ્રેરાય છે. તેથી ઈશાદિ થએલ છે કે: “(હે રસૂલ!) આપ પોતાને ખુદાના દીન પ્રત્યે પ્રેરિત રાખો કેમકે આ અલ્લાહે ઘડેલ પ્રકૃતિનો નિયમ છે કે જે પ્રકૃતિના નિયમ પર તેણે મનુષ્યનું સર્જન કર્યું છે અલ્લાહની સૃષ્ટિના સર્જન અંગેના આ નિયમ (પ્રકૃતિના નિયમ)માં કોઈ ફેરફાર થતો નથી.” (સૂરએ રૂમ, આયત 30)

જ્યાં સુધી મનુષ્યની પ્રકૃતિ જાગૃત રહે છે ત્યાં સુધી મનુષ્ય અલ્લાહની શોધમાં રહે છે અને પોતાના સમગ્ર અસ્તિત્વ- શક્તિ- સ્થાન વિગેરેને અલ્લાહ થકી જ જાણે છે. પરંતુ ક્યારેક પોતાની હકીકતના અજ્ઞાનને કારણે-ભૌતિક સાધન સંપત્તિ પ્રત્યે આકર્ષણને કારણે - મનુષ્ય પોતાના જ માલિક અને સર્જકને વિસરી જાય છે અને પરિણામે અનેક વિડંબનાઓમાં ઘેરાઈ જાય છે; એટલે સુધી કે નિરાશ અને આફૂળ વ્યાફૂળ થઈ જાય છે તેથી જ ઈશાદિ થએલ છે કે: “અને જ્યારે અમે મનુષ્યને કોઈ નેઅમત અર્પણ કરીએ છીએ ત્યારે તે સત્ય (અલ્લાહ)થી મોટું ફેરવી લે છે અને ઘમંડથી સત્ય (ના માર્ગ)થી વિચલિત થઈ જાય છે અને જ્યારે લેશમાત્ર પણ સંકટ આવી પડે છે ત્યારે તે નિરાશ થઈ જાય છે.” (સૂરએ ઇસરાઅ, આયત ૮૩)

لَقَدْ نَالُوا الصَّوَابَ الْمُسْتَقِيمَ

આના ઉપરથી સાબિત થાય છે કે મનુષ્ય બે પરિસ્થિતિઓમાં જ રહે છે; પ્રાકૃતિક અને બિન-પ્રાકૃતિક એટલે કે જે મનુષ્યની પ્રકૃતિ જાગૃત હોય છે અલ્લાહ પ્રત્યે જ પોતાના મનને પ્રેરિત રાખે છે પરંતુ જ્યારે મનુષ્ય પોતાની પ્રકૃતિથી વિમુખ થઈ જાય છે ત્યારે તે આ જગતની સુખ-સંપત્તિમાં રચ્યો પચ્યો રહેવા લાગે છે.

હા - ક્યારેક અત્યંત કષ્ટદાયક અને સખત સંકટો મનુષ્યને તેની અલ્લાહ પ્રત્યેની વિમુખતામાંથી જાગૃત્ત પણ કરી દે છે અને પરિણામે તે (ફરી) ખુદાને ઓળખતો થઈ જાય છે (સત્યના માર્ગે આવી જાય છે) તેથી જ કુરઆનમાં ઈશાદિ થએલ છે કે: “અને જ્યારે સમુદ્રમાં કોઈ સંકટ આવી પડે છે ત્યારે (તમો- મનુષ્યો) ખુદા સિવાય બીજા કોઈને (મદદ માટે) પોકારતા નથી અને ખુદા જ્યારે સલામતી સાથે (કિનારા સુધી) પહોંચાડી દે છે ત્યારે (તે લોકો જ) મોઢું ફેરવી લે છે અને મનુષ્ય તો નિઃસંશય અનુપકારી છે જ!” (સૂરએ ઇસરાઅ, આયત ૬૭)

હવે ચતુર મનુષ્ય તો તે જ કહેવાય કે જે પોતાના જીવનના તોફાની સમુદ્રમાં જ્યારે સંકટ આવી પડે ત્યારે ખુદાને પોકારે અને તે પછી જ્યારે સંકટમાંથી મુક્ત થઈ જાય ત્યારે પણ ફરી પોતાના પરવરદિગારથી વિમુખ ન થઈ જાય.

ઈમામ રિઝા અ.સ.ની

ખલીફાના ઉત્તરાધિકારીના પદ ઉપર નિયુક્તિના

કારણો અને સંજોગો

બની અબ્બાસના અત્યાચારી શાષકોના હાથે ઈમામ મૂસીયે કાઝિમ અ.સ.ની શહાદત સન ૧૮૦ હિજરીમાં બગદાદના કેદખાનમાં થઈ હતી ત્યારે ઈમામ રિઝા અ.સ.ની મુબારક વય ૩૫ વરસ હતી અને તે દિવસથી આપ અ.સ.ની ઈમામતનો પ્રારંભ થયો હતો.(૧)

મામૂને જ્યારે પોતાના શાસનને સંકટમાં જોયું તો તેણે પોતાના અપવિત્ર કાવત્રા અનુસાર ઈમામ અલી ઇબ્ને મૂસા રિઝા અ.સ.ને મદીના મુનવ્વરાથી ખુરાસાન તેડાવી લીધાં (૨) અને ઈમામ રિઝા અ.સ.ને પોતાના ઉત્તરાધિકારી નિયુક્ત કરવા નક્કી કર્યું.

શૈખ સદૂક રહ.એ પોતાની કૃતિ ઉયુનુલ અખબારિર-રિઝામાં બૈહકીને ટાંકીને લખ્યું છે કે લોકોએ ૫ રમઝાન ૨૦૧ હિજરીના દિવસે ઈમામ રિઝા અ.સ.ની બૈઅત કરી.(૩) જોકે બૈઅત અને ઉત્તરાધિકારી નિયુક્ત કરવાની તારીખોમાં તફાવત છે. કેટલાંક વિદ્વાનોએ નોંધ્યું છે કે પહેલી રમઝાન ૨૦૧ હિજરી અને ગુરુવારના દિવસે ઉત્તરાધિકારી નિયુક્ત કરવાના સમારંભનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું અને અત્યંત ભવ્ય રીતે આ સમારંભ થયો હતો અને મામૂનની આજ્ઞા પ્રમાણે સૌથી પહેલાં તેના દીકરાએ બૈઅત કરી અને પછી અન્ય લોકોને બૈઅતનું સદ્ભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું.(૪) આ રિવાયતને જ શૈખ મુફીદે પણ કેટલાંક તફાવત સાથે પરંતુ વધુ સવિસ્તાર રીતે વર્ણવી છે.

તબરી લખે છે કે મામૂને ઈમામ અ.સ.ને ઉત્તરાધિકારી ઘોષિત કર્યા તે પછી આપ અ.સ.ને “રિઝાએ આલે મુહમ્મદ સ.અ.વ.” એવો લકબ આપ્યો અને પોતાના સૈન્યને આજ્ઞા કરી કે કાળા વસ્ત્રો (યુનિફોર્મ)ને બદલે લીલા વસ્ત્રો (યુનિફોર્મ) પહેરે અને સમગ્ર હકૂમતમાં આ સમાચાર મોકલી દેવામાં આવે.(૫)

મામૂન દ્વારા ઈમામ રિઝા અ.સ.ને બળબળરીપૂર્વક પોતાના ઉત્તરાધિકારી બનાવવા:

મામૂને ઈમામ અલી રિઝા અ.સ.ને કહ્યું: “હું ખિલાફતનો પદ ત્યાગ કરવા માંગૂં છું.”

ઈમામ અ.સ.એ તેનો વિરોધ કરતાં ફરમાવ્યું: “જો આ ખિલાફત તને ખુદાએ આપી હોય તો તને બીજા કોઈને આ ખિલાફત આપવાના કોઈ અધિકાર નથી અને આ પદ ખુદાની તરફથી તને મળેલ ન હોય તો તે આ પદ પચાવી પાડેલ ગણાય. આ સંજોગોમાં પણ તું આ પદ બીજા કોઈને અધિકૃત રીતે આપી શકે નહીં.”(૬)

આમ જ્યારે હઝરત અ.સ.એ ખિલાફત સ્વીકારવાનો ઇન્કાર કર્યો ત્યારે તેણે પોતાના ઉત્તરાધિકારીના પદનો પ્રસ્તાવ મુક્યો પરંતુ અત્યાચારી શાસકો તરફથી આપવામાં આવતા કોઈ પણ પદનો સ્વીકાર કરવા તે આપ અ.સ.ની કૌટુંબિક પરંપરા અને સિદ્ધાંતોથી વિરુદ્ધ હોવાને કારણે પોતાના પિતામહ હઝરત અલી ઇબ્ને અલી તાલિબની જેમ આપ અ.સ.એ આ પદ સ્વીકારવાની પણ ના પાડી.

મામૂને ફરી આગ્રહ કર્યો અને આ વખતે પોતાની શક્તિના પ્રદર્શન સાથે ધમકી આપતી ભાષામાં કહ્યું કે: “લાબુદા મિન

કબૂલેકા” આપ અ.સ.એ આ પ્રસ્તાવ સ્વીકારવો જ પડશે. અને વધુમાં ઉમેર્યું કે ઉમર બિન ખત્તાબએ ખલીફાના ચયન માટે પરામર્શ સમિતિ (શૂરા)ની રચના કરી હતી કે જેમાં આપ અ.સ.ના પિતામહ અલી ઇબ્ને અબી તાલિબ અ.સ. પણ હતાં અને એવી આજ્ઞા પણ આપી હતી કે જે આનો વિરોધ કરે તેનો વધ કરી દેવામાં આવે.(૭)

ઈમામ અ.સ.એ જ્યારે આ ધમકી સાંભળી ત્યારે કહ્યું: “જો તું તારા ઇરાદામાં કૃતનિશ્ચયી છે તો મારી પણ એવી શરત છે કે ન તો હું “અમ્ર વ નહી” કરીશ અને હું કોઈ ફેસલા (ચુકાદા) પણ નહીં આપું. શાસનમાં હું કોઈને ન તો નિયુક્ત કરીશ કે ન તો કોઈને પદભ્રષ્ટ કરીશ.”(૮)

મામૂને ઈમામ અ.સ.ને પોતાના ઉત્તરાધિકારી કેમ નિયુક્ત કર્યા?:-

જ્યારે શાસન “અલહેબૈત અ.સ.ના રક્ષણ”ના બનાવટી અને ખોટા દાવાઓ પર આધારિત હોય અને ભલાભોળા મુસલમાનો આ છળ કપટમાં આવી જાય ત્યારે હકીકતને જાહેર કરવી જરૂરી થઈ જતી હોય છે તેથી એ જાણવું જરૂરી છે કે ઈમામ અ.સ.ને પોતાના ઉત્તરાધિકારી નિયુક્ત કરવા પાછળ મામૂનનો શો ઇરાદો-મનસૂબો હતો તે ટુંકમાં વર્ણવવામાં આવે તો તેના કેટલાંક કારણો આ પ્રમાણે હતા:

પહેલું કારણ:- અલવીયોની હુકૂમત વિરોધી ચળવળને અટકાવવી.

બીજું કારણ:- અલહેબૈત અ.સ. અને તેમના ચાલકો પ્રત્યેનો આદરભાવ લોકોમાં હતો તેને ખત્મ કરી દેવો.

بَابُ مَكْرِ الرِّضَا

ત્રીજું કારણ:- અરબોના બીજા કબીલાઓની સહાનુભૂતિ મેળવવી.

ચોથું કારણ:- હુકૂમત અને શાસન માટેના બની ઉમય્યા સાથેના યુદ્ધમાં માત્ર દેખાવ પુરતી અહલેબૈત અ.સ.ની તરફદારી કરવી.

પાંચમું કારણ:- અહલેબૈત અ.સ.ના ચાહકોના મનમાં શાસનની અધિકૃત્તા પ્રસ્થાપિત કરવી.

છઠ્ઠું કારણ:- પોતાના ભાઈના ખૂન પછી લોકોમાં શ્રદ્ધાપાત્ર બનવા માટે.

ઈમામ અલી રિઝા અ.સ.એ આ ઉત્તરાધિકારી પદ કેમ સ્વીકાર્યું?:-

પહેલું કારણ: પોતાની જાનના રક્ષણ માટે.

મુહમ્મદ બિન અરફાથી રિવાયત છે કે: “મેં ઈમામ રિઝા અ.સ.ને પુછ્યું કે આપ અ.સ.એ મામૂનના ઉત્તરાધિકારીનું પદ કેમ સ્વીકાર્યું?”

ઈમામ અ.સ.એ ફરમાવ્યું: “તમે જ કહો કે મારા પિતામહ અમીરૂલ મોમનેનીન અ.સ.એ પરામર્શ સમિતિ (શૂરા)માં રહેવાનું કેમ સ્વીકાર્યું હતું?” એટલે કે ઈમામ અ.સ.એ એવી સ્પષ્ટતા કરી કે જેવી રીતે બીજા ખલીફાએ મારા પિતામહ અમીરૂલ મોમનેનીન અ.સ.ને મારી નાંખવાની ધમકી આપીને વિવશ કરી દીધાં હતાં. તેવી જ રીતે મને પણ મારી નાંખવાની ધમકી આપીને વિવશ કરી દેવામાં આવ્યો હતો.(૯)

બીજું કારણ: શીઆઓના પ્રાણોના રક્ષણ:

બની અબ્બાસ જેવા અત્યંત અત્યાચારી અને ઘાતકી શાસકો પોતાના શાસનને બચાવવા માટે કોઈ પણ હદે જઈ શકે તેમ હતાં અને કોઈ લેશમાત્ર પણ વિરોધ કરતો તો તેને મારી નાંખવામાં આવતો હતો પછી તે તેમના કુટુંબનો હોય તો પણ. આ સંજોગોમાં મામૂનને સૌથી વધારે ભય અલવીયોનો હતો કે તેઓ વિદ્રોહ ન કરી બેસે. શહીદ મુત્તહરી (રહ.)ના મંતવ્ય પ્રમાણે અલવીઓ મામૂનની વિરોધમાં અનેક વખત બંડ પોકારી ચૂક્યાં હતાં તેથી તેમને મનાવી લેવા માટે તેણે ઈમામ અ.સ.ને પોતાના ઉત્તરાધિકારી નિયુક્ત કર્યા હતાં.(૧૦)

આ ઉપરથી ફલિત થાય છે કે ઈમામ અ.સ. એ હકીકત સારી પેઠે જાણતાં હતાં કે જો આપ અ.સ. મામૂનના ઉત્તરાધિકારીનું પદ નહીં સ્વીકારે તો નિર્દોષ શીઆઓ માર્યા જશે.

ત્રીજું કારણ: શાસનના અપવિત્ર મનસૂબાઓને નષ્ટ કરવા:

ઈમામ અ.સ.ના કથનો (અકવાલ)થી એ હકીકત ફલિત થાય છે કે આપ અ.સ.એ ના છુટકે ઉત્તરાધિકારી પદનો સ્વીકાર કર્યો પરંતુ એવી કાર્ય પદ્ધતિ અપનાવી કે શત્રુઓના ઈરાદાઓને નષ્ટ કરી દીધાં:

૧. ઈમામ અ.સ. જો સત્તા પ્રાપ્ત કરવાનો ઈરાદો ધરાવતાં હોત તો મદીનાથી પોતાની સાથે પોતાના કુટુંબ કબીલાને પણ ખુરાસાન લાવ્યાં હોત પરંતુ આપ અ.સ.એ પોતાની સાથે કોઈને પણ ન લાવીને એ સ્પષ્ટ કરી દીધું કે આપ અ.સ. આ સ્થળાંતર (હિજરત)થી રાજી નથી અને આપ અ.સ.ને એવો અણસાર પણ આવી ગયો હતો કે આમાં આપ અ.સ.ના પ્રાણને ખતરો છે અને આવી રીતે લોકો જાણી ગયાં કે ઈમામ અ.સ. ઉપર અત્યાચાર થઈ રહ્યો છે.

إسلامي حقائق

૨. ઈમામ અ.સ. ઉત્તરાધિકારીના પદને સ્વીકારીને શાસનના કાર્યોને જોતાં રહ્યાં અને યથાયોગ્ય સમયે પોતાના ચાહકોની સહાયતા પણ કરતાં રહ્યાં હતાં.

૩. ઈમામ અ.સ.એ અત્યંત દુરાગ્રહ પછી નાછુટકે ઉત્તરાધિકારીના પદનો સ્વીકાર એ શરતે કર્યો કે શાસનના કોઈ પણ કાર્ય સાથે પોતાની જાતને સાંકળશે નહીં. આમ લોકોને સ્પષ્ટ કરી દીધું કે મામૂનનું શાસન અલહેબૈત અ.સ.ના અધિકારોને પચાવી પાડનાર શાસન છે.

૪. ઈમામ અ.સ.એ મદીનાથી મરવ સુધી માર્ગમાં અનેક સ્થળોએ રોકાણ કર્યું અને પોતાના ચાહકો સાથે એવી રીતે મુલાકાત કરી કે લોકોના ટોળા એકત્ર થઈ જતાં હતાં. “હદીસે સિલસિલતુઝ-ઝહબ” આનું એક ઉમદા ઉદાહરણ છે અને આવી રીતે ઈમામ અ.સ. પોતાના સત્યને ઉજાગર કરતાં રહ્યાં અને અનાધિકારે શાસન પચાવી પાડનાર હુકૂમતના અસલી ચહેરાને લોકોની સમક્ષ લાવતાં રહ્યાં.

ચોથું કારણ:-રાજનીતિ અને શાસનના ક્ષેત્રમાં ઉપસ્થિતિ:

એ નિર્વિવાદ હકીકત છે કે દરેક માઅસૂમ ઈમામ અ.સ. “અલ્લાહના શાસન”ને સ્થાપિત કરવાને પોતાનું દાયિત્વ સમજે છે અને તેથી જ અનાધિકારી બની બેઠેલો શાસક ઈમામ અ.સ.ના અસ્તિત્વને પોતાના શાસન માટે ખતરો સમજતો હતો. અનાધિકારે શાસન પચાવી પાડનાર સઘળા શાસકો ઇસ્લામનો વેશ ધારણ કરીને શાસન કરતાં હતાં અને પોતાની જાતને “ખલીફતુર-રસૂલ”

કહેવડાવીને ઇસ્લામના કાયદા કાનૂનો (શરીઅત)ની વ્યવસ્થાને અસ્ત વ્યસ્ત કરવાનું જ કાર્ય કરતાં હતાં તેથી પોતાના યુગના ઈમામ અ.સ. (ઈમામે વક્ત)નું એ ઉત્તરદાયિત્વ હતું કે પ્રથમ ઇસ્લામનું રક્ષણ કરે. ઈમામ અલી અ.સ.નું વર્તન (સીરત) આ બાબતનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે તેથી જ ઈમામ રિઝા અ.સ.એ પોતે જ આ વાતને (અગાઉ ટાંકવામાં આવી છે તે હદીસ દ્વારા) સ્પષ્ટ કરી દીધું કે જે કારણે આપ અ.સ.ના પિતામહ હઝરત અમીરુલ મોઅમેનીન અ.સ.એ પરામર્શ સમિતિ (શૂરા)માં રહેવાનું સ્વીકાર્યું હતું તે કારણે જ આપ અ.સ.એ પણ મામૂનના ઉત્તરાધિકારી પદનો સ્વીકાર કર્યો હતો. એટલે કે એક કારણ એ પણ હતું કે જો ઈમામ અલી અ.સ.એ પરામર્શ સમિતિ (શૂરા)માં રહેવાનું સ્વીકાર્યું ન હોત તો આપ અ.સ.ને મારી નાંખવામાં (શહીદ કરી દેવામાં) આવ્યાં હોત. તો પછી ઇસ્લામનું રક્ષણ કોણ કરત! અને ઈમામ અલી અ.સ.ના ઇન્કારથી ગૃહયુદ્ધનો પણ ખતરો હતો તેથી જ ઈમામ અલી અ.સ. શાસનમાં ન હોવા છતાં શાસકોની સહાયતા કરતાં રહેતાં હતાં કે જેથી કરીને ઇસ્લામ સુરક્ષિત રહે તેવી જ રીતે ઈમામ રિઝા અ.સ.એ પણ વિવશતાવશ શાસકોથી સમિપ રહીને ઇસ્લામ અને મુસલમાનોને તબાહીથી બચાવ્યાં અને આવી રીતે ઉત્તરાધિકારીના પદનો સ્વીકાર કરીને જગજાહેર કરી દીધું કે ખિલાફતનું પદ અને શાસન મૂળભૂત રીતે રસૂલ સ.અ.વ.ના કુટુંબ (ખાનદાને રસૂલ સ.અ.વ.)નો અધિકાર છે અને બની ઉમૈયા અને બની અબ્બાસ બધાં જ “હક મુંટવી લેનારાઓ” છે.(૧૧)

જો ઇતિહાસનો વધુ ગહન અભ્યાસ કરવામાં આવે તો આ અંગે અનેક હકીકતો જાણી શકાય છે કે જે હકીકતો વિદ્વાનો અને ઇતિહાસકારોએ પોતપોતાની કૃતિઓમાં નોંધી જ છે પરંતુ અત્રે આના કરતાં વધુ વર્ણન કરવાનો અવકાશ નથી.

સંદર્ભ સૂચિ:-

૧. મુન્તાહલ આમાલ, શૈખ અબ્બાસ કુમ્મી, પા ૩૫૭; બિહારલ અનવાર, ભાગ ૪૯, પા ૫, ઉચૂને અખબારિર-રિઝા, ભાગ ૧, પા ૧૪
૨. મુન્તાહલ આમાલ, શૈખ અબ્બાસ કુમ્મી, પ્રકાશક જમાલ, પા ૩૯૫
૩. ઉચૂને અખબારિર-રિઝા, શૈખ સદૂક, ભાગ ૨, પા ૪૯૨
૪. ચૌદહ સિતારે, મૌલાના નજમુલ-હસન કરારવી, પા ૪૪૭
૫. સીરએ માઅસૂમાન, સૈયદ મોહસિન અમીન, ભાગ ૫
૬. મુન્તાહલ આમાલ, શૈખ અબ્બાસ કુમ્મી, પ્રકાશક જમાલ, પા ૪૦૨
૭. ઉચૂને અખબારિર-રિઝા, શૈખ સદૂક, ભાગ ૨, પા ૩૭૮
૮. મુન્તાહલ આમાલ, શૈખ અબ્બાસ કુમ્મી, પા ૪૦૩
૯. ઉચૂને અખબારિર-રિઝા, શૈખ સદૂક, ભાગ ૨, પા ૩૮૦
૧૦. સૈરી દર સીરએ અઘમ્મએ અતહાર, શહીદ મુર્તઝા મુતહહરી, પા ૧૯૬
૧૧. તરજુમએ ઈન્દગાનીએ સિયાસીએ ઈમામ રિઝા અ.સ., જાઅફર મુર્તઝા આમુલી, પા ૨૮૮

જન્મદિન

દહવુલ અર્ઝ

દહવુલ અર્ઝનો શબ્દકોષીય અર્થ:-

“દહવ”નો અર્થ ફેલાવવું કે વિસ્તૃતિકરણ એવો થાય છે.

“દહવુલ અર્ઝ” એટલે “આ ધરતીની સપાટીને પાથરવી” એવો અર્થ થાય છે.

“દહવુલ અર્ઝ”ના દિવસે આ ધરતીની સપાટી કાઅબાની નીચેથી પાથરવાની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી અને તે દિવસે રપમી ઝિલકાઅદ હતી.

ઘમામ રિઝા અ.સ.એ જ્યારે ખુરાસાન જવા માટેનો પ્રવાસ કર્યો ત્યારે તે પ્રવાસ દરમ્યાન રપ ઝિલકાઅદના દિવસે આપ અ.સ. “મરવ”માં હતાં અને આપ અ.સ.એ ફરમાવ્યું: “આ જ દિવસે રોઝો રાખો - મેં પણ રોઝો રાખ્યો છે.”

આપના સાથે હતાં તે પૈકી કોઈએ પુછ્યું: “હે રસૂલ સ.અ.વ.ના ફરઝન્દ! આજે કયો દિવસ છે?”

આપ અ.સ.એ ફરમાવ્યું: “એ દિવસ કે જે દિવસે અલ્લાહની રહમત (દયા-કૃપા) નાઝિલ થઈ હતી અને આ ધરતીની સપાટી પાથરવામાં આવી હતી.” (કિતાબુલ ઇફકાલ, ઇબ્ને તાઉસ, ભાગ ૨, પાન નં ૨૩)

“દહવુલ અર્ઝ”નો અર્થ ધરતીની સપાટી પાથરવી એવો થાય છે કેમકે શબ્દકોષમાં “દહવ”નો અર્થ “પાથરવું”-“ફેલાવવું” એવો છે પરંતુ કેટલાંક વિદ્વાનોએ “ફેકવું” એવો અર્થ પણ વર્ણવ્યો છે કેમકે આ ક્રિયાઓ એક-બીજાનો પર્યાય છે તેથી પરિણામે એક જ અર્થ નીકળે છે. તેથી “દહવુલ અર્ઝ”નો અર્થ એવો તારવી શકાય કે પ્રારંભમાં આ પૃથ્વી તોફાની વરસાદથી ઘેરાએલી હતી તે પછી પાણી ધીમે ધીમે ધરતીના છિદ્રોમાં શોષાઈ જવા લાગ્યું અને સૂકી ધરતી દેખાવા લાગી અને આવી રીતે આ જગતની સમક્ષ ધરતી, આજે છે તે સ્થિતિમાં આવી ગઈ. (તફસીરે નમૂના, ભાગ ૨૬, પાન નં ૧૦૦) સૂરએ નાઝેઆતની ૩૦મી આયત “અલ-અર્ઝ બાઅદા ઝાલેકા દહાહા”માં ધરતીને પાથરવા, ફેલાવવા પ્રત્યે જ ઇશારો છે. કેટલીક રિવાયતોમાં છે કે ધરતીને સૌથી પહેલા કાઅબાની નીચેથી પાથરવા-ફેલાવવાની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.

અલ-ફુર્કાન ફી-તફસીરિલ-ફુરઆન નામના પુસ્તકના ભાગ 30, પાન નં ૯૦માં એક પ્રસંગ હઝરત અલી અ.સ.થી વર્ણવવામાં આવેલ છે કે:-

એક સીરિયન (શામ દેશનો રહેવાસી-શામી)એ હઝરત અલી અ.સ.ને પુછ્યું કે: “મક્કાને મક્કા કેમ કહેવામાં આવે છે?”

ઈમામ અ.સ.એ ફરમાવ્યું: “એટલા માટે કે ધરતી મક્કાની નીચેથી પથરાવવા લાગી હતી “મક”નો અર્થ “વ્યવસ્થિત રીતે ગતિ કરવું” એવો થાય છે.”

“દહબુલ અર્મ”ની તફસીરમાં પણ એવું જ વર્ણન છે કે ધરતી મક્કાથી જ ધીમે ધીમે ગતિ કરવા લાગી હતી અને પથરાતી ગઈ હતી.

આપ અ.સ.થી જ રિવાયત છે કે: “જ્યારે ખુદાવન્દે આલમે ધરતીનું સર્જન કર્યું ત્યારે તેને કાઅબાની નીચેથી પાથરવાની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી તે પછી તેને પાણી ઉપર ફેલાવી દેવામાં આવી .”

આ દિવસના આચમાલ:-

૧. રોઝો રાખવો.

૨. દહબુલ અર્મની રાત્રીએ જાગરણ કરવું.

૩. આ દિવસની ખાસ દુઆઓ પઢવી.

૪. ગુસ્લ કરવું અને મોહરના સમય આસપાસ આ રીતે નમાઝ પઢવી.

આ નમાઝ બે રકઅત છે જેની દરેક રકઅતમાં સૂરએ અલ-હમ્દ પછી પાંચ વખત સૂરએ શમ્સ પઢવો અને સલામ પછી કહે કે: “લા-હલ્લા વ-લા-ફુલ્પતા ઇલ્લા બિલ્લાહિલ-અલીયીલ-અઝીમ” પછી આ દુઆ પઢે: “યા મુકીલલ અસરાતે અકિલની અસરતી, યા મુજીબદ-દઅવાતે અજિબની દાઅવતી, યા સામેઅલ-અસ્વાતે ઇસ્મેઅ સૌતી વ અરહમની વ તજાવઝ અન સય્યેઆતી વ મા-ઇન્દી યા મુલજલાલે-વલ-ઇક્રામ.”

૫. મફાતીહુલ-જિનાનમાં છે તે, આ દિવસની ખાસ દુઆ પઢવી કે જે આ શબ્દોથી શરૂ થાય છે: “અલ્લાહુમા યા દાહેયલ-કાઅબતા વ ફાલેકલ-હબ્બતે.....”

ભાજી રોઝેદાર

ફાતેમા ઝહેરા
બિન્તે મુર્તુઝા હુસૈન આબેદી, મહુવા
ઉંમર: ૭ સાલ, રોઝા: ૩૦

સૈયદા મિન્સા ફાતેમા નકવી
બિન્તે મૌલાના સૈયદ અબ્બાસ નકવી, વટવા
ઉંમર: ૬ સાલ રોઝા: ૧૨

મુન્તાઝમ ફાતેમા
બિન્તે તવકીર સફદર બુખારી, વટવા
ઉંમર: ૬ સાલ ૭ મહીના
રોઝા: ૫

ઘફ્ફત ઝહેરા
બિન્તે શૈખ ઝીશાન હૈદર, બોમ્બે
રોઝા: ૫

જાળ રોઝેદાર

સૈયદ રહીમ રેગા
ઈબ્ને અફઝલ હુસૈન
રોઝા: ૫

મોહમદ ઝૈન
ઈબ્ને રીઝવાન ભોજાણી, સરખેજ
ઉમર: ૫ સાલ, રોઝા: ૩

તતલીર ફાતેમા (રોઝી)
બિન્તે મોહમ્મદ રેગા, વટવા
ઉમર: ૮ સાલ, રોઝા ૨

જલાલી તમન્ના ઝહેરા
બિન્તે અબુલ હસન, ધંધુકા
ઉમર: ૮ સાલ, રોઝા ૧

શૈખ બિન્તે ઝહેરા
બિન્તે શૈખ ઈમ્તિયાઝ હુસૈન
રોઝા: ૧

હેબા ફાતેમા
બિન્તે મોહમ્મદ તાહીર, વટવા
ઉમર: ૭ સાલ, રોઝા ૧

જાળ રોઝેદાર

હાજી નાજી બોર્ડીંગમાં ૨૭મો વાર્ષિક સમારંભ (૨૦૧૭) યોજાયો.

સંસ્થાનો ૨૭મો વાર્ષિક સમારંભ તા. ૭-૬-૨૦૧૭ને બુધવારે સાંજે ૫ કલાકે યોજવામાં આવેલ હતો.

સમારંભની શરૂઆત કુરઆને પાકની તિલાવતથી કરવામાં આવી હતી.

ત્યાર બાદ સંસ્થાના ટ્રસ્ટી જ. હાજી ગુલામહુસૈન ભાઈ મેઘાણી (મોટાભાઈ) તથા જ. હાજી હુસૈનભાઈ મર્યન્ટે સમારંભના અનુસંધાને સમજૂતી (માર્ગદર્શન) આપેલ તેમ જ શબ્બીરભાઈ મર્યન્ટે પ્રવચન આપેલ જેમાં તેમણે કહેલ કે બાળકો, વાલીઓ અને ગૃહપતિ, શિક્ષકો બધા સાથે મળીને એક બીજાને સહકાર આપીને જો મહેનત કરે તો બાળકોની પ્રગતિમાં સફળતા મળે.

ત્યાર બાદ દર વર્ષ મુજબ આ વર્ષે પણ બાળકોની ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ થાય અને પ્રોત્સાહન મળે એ હેતુથી અલગ-અલગ ઈનઆમોની સ્કીમ રાખેલ અને આવેલ મહેમાનો તથા ટ્રસ્ટી સાહેબો તથા સંસ્થાના સ્ટાફ ભાઈઓ દ્વારા ઈનઆમ વિતરણ કરાયેલ.

અંતમાં હાજી નાજી સાહેબ તથા સખી દાતાઓના મહુમોને યાદ કરી ફાતેહા પઢાવેલ.

તથા આવેલ મહેમાનોનું તથા ટ્રસ્ટી તથા વાલીઓ જેઓએ બાળકોના હિત માટે કિંમતી સમય ફાળવી હાજરી આપેલ તેમની આભારવિધી કરેલ.

પ્રોગ્રામનું સંચાલન જ. ઈમરાનભાઈ રાજાણીએ સંભાળેલ.

જે બાળકોએ સ્કુલ પરિણામમાં ગ્રેડ પ્રાપ્ત કરેલ તેવા બાળકોની નામાવલી.

(જેમને હાજી નાજી એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો હતો.)

ક્રમ	નામ	દોરણ	ગામ	ગ્રેડ/ટકાવારી
૧.	વસાયા મહંમદમહદી જાકીરહુસૈન	૫	પાલીતાણા	A
૨.	વસાયા હસનૈન સફીકઅલી	૫	તળાજા	A
૩.	બુખારી અલીનકી જામીનઅબ્બાસ	૫	રાજસ્થળી	A
૪.	બુખારી રાહીલ મોહંમદજાબીર	૫	ફીફાદ	A
૫.	વસાયા મહંમદતકી રફીકઅલી	૬	તળાજા	A
૬.	ખુંટ અબ્બાસ નિસારઅલી	૭	પાલીતાણા	A
૭.	નુરાની અલીઅસગર આશીકઅલી	૭	પાલીતાણા	A
૮.	માધવાણી અલમદાર સાદીકઅલી	૭	ગઢડા	A
૯.	જમાણી મહદીરજા નિસારઅલી	૭	રાજુલા	A
૧૦.	જમાણી સાહીલ અબ્બાસઅલી	૭	રાજુલા	A
૧૧.	નકવી ઝૈનુલ બાબાજાન	૭	ઉના	A
૧૨.	રાજાણી હસન અન્સારઅલી	૧૦	ઠળીયા	97.97%
૧૩.	રાજાણી રેહાન અબ્બાસઅલી	૧૦	ઠળીયા	95.45%
૧૪.	દેવજીયાણી અલીરજા રફીકઅલી	૧૦	નાગલપુર	92.27%
૧૫.	સૈયદ જાબીર સાદીકઅલી	૧૦	ખુંટવડા	91.85%
૧૬.	રાજાણી શાહનવાઝ અબ્બાસઅલી	૧૦	ઠળીયા	90.34%

જે બાળકોએ દીનીયાતમાં ધોરણ મુજબ નં. ૧,૨,૩ મેળવેલ તેની નામાવલી.
(જેમને મ. કાઝીમઅલી કવસરી એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો હતો.)

નંબર	નામ	ગામ	ટકા
દીનીયાત ધોરણ-૧			
૧.	વસાયા મહંમદમહદી ઝાકીરહુસૈન	તળાજા	82%
૨.	વસાયા અલીરઝા અબ્બાસઅલી	તળાજા	82%
૩.	પુંજાણી ગાઝીઅબ્બાસ અમીરઅલી	તળાજા	75%
દીનીયાત ધોરણ-૨			
૧.	વસાયા મહંમદતકી રફીકઅલી	તળાજા	71%
૨.	રાજાણી અરફાઝ અબ્બાસઅલી	ઠળીયા	69%
૩.	માધવાણી અલમદાર સાદીકઅલી	ગઢડા	69%
દીનીયાત ધોરણ-૩			
૧.	જમાણી મહદીરઝા નિસારઅલી	રાજુલા	81%
૨.	નકવી મહંમદઝૈનુલ બાબાજાન	ઉના	74%
૩.	નુરાની અલીઅસગર આશીકઅલી	પાલીતાણા	73%
દીનીયાત ધોરણ-૪			
૧.	રવજાણી કાસીમ આબીદઅલી	ઠળીયા	68%
દીનીયાત ધોરણ-૫			
૧.	જમાણી સાદીક હુસૈનઅલી	મહુવા	76%
૨.	બુખારી આલીશાન મહંમદજાફર	ફીફાદ	74%
૩.	નકવી હસનૈન અલીહુસૈન	ઉના	72%
દીનીયાત ધોરણ-૬			
૧.	રાજાણી હસન અન્સારઅલી	ઠળીયા	89%
૨.	રાજાણી રેહાન અબ્બાસઅલી	ઠળીયા	84%
૩.	દેવજીયાણી અલીરઝા રફીકઅલી	નાગલપુર	81%

હાજીયાણી રોશનબેન રનિંગ શિલ્ડ

પ્રાથમિક વિભાગમાં શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી જાહેર થનારને શિલ્ડ તથા ઈનઆમ આપવામાં આવેલ.

નામ: સૈયદ ઝૈનુલ બાબાજાન, ધોરણ-૭, ગામ-ઉના, માર્ક ૨૦૦માંથી ૧૮૮

હાઈસ્કુલ વિભાગમાં શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી જાહેર થનારને શિલ્ડ તથા ઈનઆમ આપવામાં આવેલ.

નામ: રાજાણી હસન અન્સારઅલી, ધોરણ-૧૦, ગામ-ઠળીયા, માર્ક ૨૦૦માંથી ૧૮૮

શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી નં. ૨,૩ જાહેર થનારને હાજી મોટાભાઈ મેઘાણી તરફથી ઈનઆમ આપવામાં આવેલ.

તેમજ જે બાળકોએ સ્કુલ ધોરણ મુજબ નં. ૧,૨,૩ પ્રાપ્ત કરેલ તેમને જ. હાજી હુસૈનભાઈ મર્યન્ટ તથા જ.

શફીનભાઈ ઘુઘરીયા તરફથી ઈનઆમ આપવામાં આવેલ.

PUBLISH 10TH EVERY MONTH, RNI No: GUJGUJ/2015/59960

₹/. 30

REGISTERED UNDER POSTEL REGISTRATION No: AHD-C/51/2015-2018 VALID UP TO 31TH DECEMBER 2018

ISSUED BY THE SSPO's AHMEDABAD CITY DIVISION, PERMITTED TO POST AT AHMEDABAD PSO ON 10TH OF EVERY MONTH

PUBLISHED FROM: HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST

865/866, BEHIND TASLIM SOCIETY, NEAR GOLDEN PARK, VATVA, AHMEDABAD - 382 440

PRINTED AND PUBLISHED BY:

RIZVI MOHMED RAZA ABID HUSEIN ON BEHALF OF

HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST

RNI NO: GUJGUJ/2015/59960

AND PRINTED AT PRINT CARE

N.R. ESTATE, TAVDIPURA, SHAHIBAUG, AHMEDABAD-380 004

AND PUBLISHED FROM

HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST

865/866, BEHIND TASLIM SOCIETY, NEAR GOLDEN PARK

VATVA, AHMEDABAD- 382 440

EDITOR: RIZVI MOHMED RAZA ABID HUSEIN

